

אף על פי פרק חמישי כתובות

סד.

עין משפט נר מצוה

קב א מיי פ"ד מהל'
אבות ה"ג יג טור
ש"ע ה"ע ע"ג ע"ג ע"ג
ג:
קב ב מיי שם הלכה י
טור ש"ע שם ספ"ג:
קב ג ד ה מיי פ"ג מהל'
יג טס והלכה הלכה י
סג ע"ג נא ט"ש"ע שם
סיק קפה ספ"ג א ג:
קב ד ה מיי פ"ג מהל'
יג טס והלכה י סג
ע"ג נט ט"ש"ע שם ע"ג
פ:
קב ז טור ש"ע שם ספ"ג
א והנה"ס:

תוספות ר"ד (המשך)

יכול לישא אשה אחרת
עד שלא יפטור לזו
ויציא זו ויתן לה
כתובה שאין בית דין
יכולין לקנסה בכתובה
מאחר שהיא טוענת טענת
אונס וזה הפתרון הוא
נכון שאין לזו ממנו.
ולפי"ז הפתרון היבא
שאושרת מאיס עלי לא
הוי מורדת וא"כ כשבא
לגרשה נותן לה כתובה
והוספת שהרי התוספת
חובת אדם לשתו בעבור
כתיבת ביאה וכבר בא
עליה ואימתי אין לה
תוספת שכגורשה משום
מורדת שהי' התקנות
הגאונים שחוספת אין
לה אבל כתובה יש לה
אבל עכשיו שמגרשה
משום טענה ולא הוי
מורדת אפילו תוספת יש
לה שהרי אינו מגרשה
בחקונת הגאונים שאמר
כתובה יש לה תוספת אין
מחנפיהו ליה האמר ר"ב
מביעי בעי ליה לרבא ולא
איפשטא ומאי דתני עד
בגני כתובהה כל הכתוב
בשטר הכתובה משמע
ואפילו נכסי נדוניה
אלא קמביעי ליה
דיל דוקא מידי גמיחסר
גובינא כגון שנאבדו
או שבלו שאינו משלם
לה הפחת שלהן אבל
שהן קיימים דקיימו
בעיני ולא מחסרא
גובינא לא הפסידה א"כ
כתובה קאמר ואע"פ
שהן קיימים איבא דאמרי
יתבי וקאמרי מרדה לא
הפסידה בלאותיה קיימים
א"כ ר"ג משום דר"ז
גברא רבא הוא אפיתיהו
לידיא עליו והאמר ר"ב
מביעי בעי ליה רבא
ולא איפשטא ליה ומסיק
למורא והשאת דלי"א
הלכתא לא כבר ולא
כבר תפשה לא שקלי
מינה לא תפשה לא היבין
לה ומשניהו לה תריסר
ירחי שתא אגיסא והוה
כין המורדת מכת ההלכה
בן שאמרו וראיתי כתוב
ל"י שריא גאון ז"ל
ושאלתיה אשה היושבת
חתת בעלה ואמרה לו
גרשני איני רוצה לשבת
עפ"י חייב לה כלום
מכתובהה או לא וכגון זו
אי הוה מורדת א"ל. כך
ראינו שחוקקין חייבין
מעיקרא שאין מחייבים
אם הבעל לגרש את אשתו
מאותן שאמרו רבותינו

ונראה לר"מ דהכי פירושו צעניא ליה ואינה רוצה להתגרש בלא כתובה ומצערנא ליה עד שיגרשה ויתן לה כתובה אבל אמרה מאיס עלי ולא צעניא ליה לא הוא ולא כתובתו לא כייפינן לה שחזור בה ע"י שאלמר שלא תועיל מחילה משום דהוי מחילה צענות דלגב צערה קא אמרה הכי ומתוך כך לא יגרשה בעלה שאינו רוצה ליתן כתובה אלא מחילה גמורה היא ומתוך כך יעלה דעתו לגרשה מר וזוטרלא אמר כייפינן לה דהויא כמחילה צענות והיינו כפייה דעל ידי כך משאר תחת בעלה שלא בראונה כי בעלה לא יגרשה כיון שחייב ליתן כתובהה ואין חילוק למר וזוטרלא צין מורדת דצעניא ליה ומצערנא ליה צין אומרם מאיס עלי ור"מ נמי פירש דאין כופין הבעל ליתן גט וגם צקונט' לא פי' שיכופו הבעל ליתן גט: **משום** דרב זבד גברא רבא הוא אפ"לנו דרינא עירוייה. וא"כ כיון דלא פשיט המע"ה וכיון דתפסה לא מפקינן מינה וי"ל דהוה נמי שיראי טובה דלא הוה תפסה ובלשנא קמא קאמר משום דרב זבד גברא רבא חלופיהו ליה משום הך שירא דהוה תפסה וצ"ל שירא דהוה תפסה קאמר משום הך שיראי דלא הוה תפסה אלא הבעל היה תפוס: **תבע** דחז"ן נוקקין לו. פי' צקונט' והיא אינה רוצה אלא להתיסר וכן תבע לייבס פירוש והיא אינה רוצה אלא לחלוץ ומינה דמאי קא פריץ לייבס נמי כיון דלא גרדא ציה לא יהיבי ליה איתמא אחריתי לחלוץ לה וי"ל שאינו רוצה לחלוץ שלה יטעך ליתן כתובה וי"ל תבע לחלוץ והיא אינה רוצה לא לחלוץ ולא לייבס וכן תבע והוא אינו רוצה לא לחלוץ ולא לייבס ואין להקשות א"כ מאי פריץ שומרם יבס נמי בצאה מחמת טענה מאי איריא בצאה מחמת טענה אפילו אינה בזה נמי תיקשי אלא מהדתי צהולץ (בימות גט.) חזרין אלה גדול ואומרים לו ע"כ המנאה או כנוס או פטור וקאמר בגמ' דחזרין אלל גדול למיכפייה אלמא כתובתה היא אפילו רוצה ליתן כתובה אלא מחילה גמורה היא ומתוך כך לא יגרשה בעלה שאינו רוצה ליתן כתובה אלא מחילה גמורה היא ומתוך כך יעלה דעתו לגרשה מר וזוטרלא אמר כייפינן לה דהויא כמחילה צענות והיינו כפייה דעל ידי כך משאר תחת בעלה שלא בראונה כי בעלה לא יגרשה כיון שחייב ליתן כתובהה ואין חילוק למר וזוטרלא צין מורדת דצעניא ליה ומצערנא ליה צין אומרם מאיס עלי ור"מ נמי פירש דאין כופין הבעל ליתן גט וגם צקונט' לא פי' שיכופו הבעל ליתן גט: **משום** דרב זבד גברא רבא הוא אפ"לנו דרינא עירוייה. וא"כ כיון דלא פשיט המע"ה וכיון דתפסה לא מפקינן מינה וי"ל דהוה נמי שיראי טובה דלא הוה תפסה ובלשנא קמא קאמר משום דרב זבד גברא רבא חלופיהו ליה משום הך שירא דהוה תפסה וצ"ל שירא דהוה תפסה קאמר משום הך שיראי דלא הוה תפסה אלא הבעל היה תפוס: **תבע** דחז"ן נוקקין לו. פי' צקונט' והיא אינה רוצה אלא להתיסר וכן תבע לייבס פירוש והיא אינה רוצה אלא לחלוץ ומינה דמאי קא פריץ לייבס נמי כיון דלא גרדא ציה לא יהיבי ליה איתמא אחריתי לחלוץ לה וי"ל שאינו רוצה לחלוץ שלה יטעך ליתן כתובה וי"ל תבע לחלוץ והיא אינה רוצה לא לחלוץ ולא לייבס וכן תבע והוא אינו רוצה לא לחלוץ ולא לייבס ואין להקשות א"כ מאי פריץ שומרם יבס נמי בצאה מחמת טענה מאי איריא בצאה מחמת טענה אפילו אינה בזה נמי תיקשי אלא מהדתי צהולץ (בימות גט.) חזרין אלה גדול ואומרים לו ע"כ המנאה או כנוס או פטור וקאמר בגמ' דחזרין אלל גדול למיכפייה אלמא

משום דרב זבד גברא רבא הוא. ולא יערער על דבריו מחמת עבותותיו: **מפליגו דינא.** לחובתו: **ומשהינן לה.** אולי תחזור בה: **תריסר ירחי שהא.** ותו לא: **שהבע** הוא. והיא מורדת: **שבעה** היא. והוא מורד: **אין נוקקין לה.** לכתוב לה אגרת מרד להוסיף על כתובתה. ולקמן מסיק פירושה ואולי משום דלא מפקדה אפריה ורביה: **לארסה מצעי ליה.** וכותבין אגרת על הבעל: **דלא מפקדה.** צפריה ורביה כדלמרינן ציבמות (דף סה:): **חוטרא לידא.** רוצה אני שיהא לי צן שיחיק צידי צקונטיא ואשען עליו וציוס מותי יקצנתי: **שבע לחלוץ.** והיא אינה רוצה אלא להתיסר נוקקין לו לכתוב אגרת מרד עליה: **אין נוקקין לו.** לפי שאין מתכוין לשם מנאה וכמנהג אחרונה לאמרינן ליה זיל נסיב אחריתי: **אפסיריה.** סלע מדינה: **פלגא דוואה.** וזו נורי שהא שש מעה כסף נמלא טרפעיק שלשה מעות: **מעא וחלי ליוס.** לששת ימי המעשה ומשנת לא יהצין לה כדלמר לקמן: **מאי שגא איסו דיפיצין ליה דשכא.** כשהיא מורדת עליו דהא צבעה טרפעיקס טרפעיק ליוס: **שכר שגא.** כמו שמשכר צבת גורה משום מקח וממכר ושכירות: **בבאה מחמת טענה דאמרה בעינא** חוטרא לידא ומרה לקבורה ה"ל שומרת יבם בבאה מחמת טענה אלא אידי ואידי שתבע הוא ולא קשיא יבאן לחלוץ וכאן לייבס דאמר ר' פדת אמר ר' יוחנן תבע לחלוץ נוקקין לו תבע לייבס אין נוקקין לו מאי שנא לייבס דלא דאמרינן ליה זיל ונסיב איתתא אחריתי לחלוץ נמי נימא ליה זיל ונסיב איתתא אחריתי אלא דאמר כיון דאגידא בי לא קא יהבו לי אחריתי הכא נמי כיון דאגידא בי לא קא יהבו לי אחריתי ואידי שתבע לייבס ולא קשיא כאן כמשנה ראשונה כאן כמשנה אחרונה דתני **מצות יבום** למצות חליצה בראשונה שהיו מתכוונין לשום מצוה עכשיו שאין מתכוונין לשום מצוה **מצוה יבום** עד מהי הוא פוחת וכו': **מאי** טרפעיקין אמר רב ששת אסתירא וכמה אסתירא **פלגא דוואה** תניא נמי הכי ר' יהודה אומר שלשה טרפעיקין שהן תשע מעין מעה וחצי לכל יום אמר ליה רבי חייה בר יוסף לשמואל מאי שנא איהו דיהבין ליה דשבת ומאי שנא איהו דלא יהבין לה דשבת איהו דמיפחת קא פחית לא מיחיו כשכר שבת איהו דאוסופי קא מוספא מיחיו

מניח

מהו שכופין להוציא וכשהאשה נמנעת מן ההמשמש ומן המלאכות שחייבת לעשות לו זו היא המורדת שפוחתין לה מכתובהה בכל שבת ושבת וצריכה התראה ואח"כ תקנה תקנה אחת שיכריזו עליה ד' שבתות וא"ו ושלוחין לה כבי"ד הוי יודע שאפילו כותבתין ק' מנה הפסדת ואמרינן עליה ארבי"ח פעמים ושלוחין לה א' קודם הכרה וא' אחר הכרה כל אלה לענין מה ששם לה בעלה על עצמו ואינו מצוי בעיניו או מה שבלה ואבד מגדוניה ומכשירי' שהן נצ"ב שצריך הבעל לשלם לה דמיון מפני שאחריות עליו הוי פוחתין מאשה על האש

הוציא מפני שהוא מאוס בעיניה ואין האשה יכולה לסבול שתבעל לו אלא משום דהכא אנו מסופקים בטענתה שכיון שאין אנו רואים בבעלה באותן המומים י"ל שמה עיניה נתנה באחר (שהיא) [ומשום זה היא] אומרת כך לפיכך אין כופין הבעל להוציא אבל מי"מ גם היא נמי אין כופין להפסיד כתובהה דשמה טענתה אמת דלב יודע מרת נפשו אלא מפתין אותה שמה תחשוק בה ואם רואין שאינה מתרבה בדבר א"כ ב"ד נוקקין לכתוב דשמה אנוסה היא ושמה גם היא עצמה דברר שבעלה מאוס בעיניה ואי משום עינון הבעל